

Posudek na rigorózní práci

PRŮMYSL ČESKÉ REPUBLIKY V UČEBNICÍCH VLASTIVĚDY A ZEMĚPISU PRO DRUHÝ STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ

Mgr. Petr Šajna

Hodnocení práce:

Obsahové náležitosti

1) Téma a název práce

Práce se zabývá hodnocením průmyslu ČR ve vybraných učebnicích pro první a druhý stupeň ZŠ. Autor se pokusil vytvořit metodiku pro hodnocení učebnic z hlediska pojmů o českém průmyslu.

2) Cíl práce

Autor si klade za cíl „zjistit, nakolik se změny v rozmístění průmyslu České republiky promítly do obsahu nově vytvořených učebnic vlastivědy a zeměpisu...“. Autor uvádí následující základní hypotézu: „řadě autorů vydávaných učebnic nebudou k dispozici aktuální údaje týkající se strukturálních změn v českém průmyslu a tudíž vydávané učebnice budou ve velmi rozdílné kvalitě“. V práci by bylo vhodné formulovat také dílčí cíle, které by vedly k naplnění hlavního cíle a čtenáři by tak objasnily zařazení některých kapitol.

3) Struktura práce

Autor člení práci do devíti kapitol. Seznamuje čtenáře s problematikou učebnic a jejich významem, zařazuje téma průmyslu ČR do systému kurikulárních dokumentů (RVP), další dvě kapitoly věnuje hodnocení didaktické vybavenosti učebnic. Následuje kapitola věnující se hodnocení vývoje průmyslu v ČR. Za stěžejní kapitoly lze považovat kapitolu č. 7 a č. 8, kde se věnuje navržené metodice hodnocení učebnic z hlediska pojmů o českém průmyslu. Poslední kapitolou je samotný závěr práce.

Z hlediska struktury bych doporučila **vhodnější hierarchizaci kapitoly č. 5**, která se díky použitému způsobu číslování stává značně nepřehlednou.

V závěrečných pracích je doporučováno uvádět do základní struktury také kapitoly: **cíle a hypotézy práce, metodologie práce, diskuze literatury, teoretická východiska či závěrečná diskuze výsledků práce...** V předkládané rigorózní práci však **tyto kapitoly chybí**. Autor má některé tyto základní a stěžejní části rozdělněny v textu, čímž značně znesnadňuje čtenáři pochopení celé práce.

4) Metodologie závěrečné práce

Jelikož v práci **chybí v úvodní části kapitola věnující se použitým metodám práce**, musí čtenář vyhledat použitou metodologii v textu. Autor využil v práci pro hodnocení učebnic dvě základní metody. První metoda, kterou vytvořil J. Průcha (2002), rozlišuje ve struktuře učebnic 36 základních komponent. Autor tedy hodnotí vybrané učebnice z hlediska obsažení nebo absence daných komponent. Bohužel mi zde **chybí například v diskuzi zmínka o vhodnosti použité metody** pro testování učebnic. Tato metoda například nezohledňuje frekvenci použití dané komponenty, nebo její plošné zastoupení atd. Nelze uvést obecný závěr, že pokud koeficient didaktické vybavenosti je vysoký, je učebnice kvalitním a vhodným učebním prostředkem, jak uvádí autor.

Druhou metodu hodnotící obsah učiva uvedeného v učebnicích o průmyslu ČR navrhl autor sám. **Použitou metodiku hodnotím jako zajímavou a inspirující. Chybí mi v závěru diskuze dané metodiky**, autor vede u každé učebnice pouze diskuzi s odborníky nad vybranými pojmy. V teoretických východiscích by měly být také zmíněny další způsoby hodnocení obsahu učebnic.

Na závěr k použité metodologii mi vyvstávají dotazy, **jak spolu souvisí představené a použité metody? Jak souvisí zjišťování didaktické vybavenosti učebnic s cílem práce?** Z použité metodologie by mělo být dále zřejmé, **jakým způsobem autor vybral učebnice**, které podrobil zkoumání. V metodice také není jasné, **jakým způsobem vybral „odborníky“**, kteří se v rámci druhé použité metody podílí na hodnocení učebnic.

5) Odborné obsahové hodnocení práce

Za zdařilou bych hodnotila kapitolu 6, kdy autor poměrně jasně a stručně zhodnotil vývoj průmyslu ČR. Dále bych chtěla vyzdvihnout dílčí hodnocení každé učebnice a autorovi komentáře k vybraným pojmům, viz kapitola 8.

Na základě formulované hypotézy jsem však měla představu, že autor bude hodnotit a porovnávat obsah „starých“ a nově vydávaných učebnic... V diskuzi by nemělo chybět zamyšlení nad množstvím pojmů, nad obtížností textu, nad přiměřeností obsahu věku žáků, nad „atraktivitou“ daného tématu atd.

V práci mi dále není zcela zřejmý výsledek formulovaný v závěru: „analýza prokázala celkem slušnou vybavenost...“ – **co to je „celkem slušná vybavenost“?**

6) Naplnění cílů práce

Autor splnil hlavní cíl práce. Domnívám se, že mohly být v úvodní části zmíněné nejen nějaké další dílčí cíle, ale také formulované další hypotézy, jež se pro daný výzkum nabízí, a které mohly být výzkumem potvrzeny či vyvráceny. Část práce, kapitolu 4 a kapitolu 5 (str. 19-45, tzn. 26 stran), považuji v práci za zbytečné a nesouvisející s cílem práce.

7) Hodnocení originality práce

Autor ve své práci navrhl vlastní metodiku hodnocení obsahu učiva o průmyslu ČR. V této části přistupuje k práci tvůrčím a originálním způsobem.

Formální a stylistické náležitosti

8) Jazyková úroveň a stylistika

Práce splňuje nároky odborného textu kladené na závěrečné práce. V práci se vyskytují jen občasné gramatické chyby či překlepy.

9) Konkrétnost citací a práce se zdroji

Autor pro svoji práci použil pouze české zdroje, které adekvátně cituje. **Použití zahraniční literatury by zvýšilo hodnotu práce.**

10) Rozsah práce

Práce je v rozsahu 98 stran textu a 29 stran příloh. Z nároků kladené na rozsah rigorózních prací považuji tento rozsah za dostatečný.

Závěrečný výrok

Autor splnil hlavní cíl práce. Rigorózní práce Petra Šajny splňuje formální nároky, které jsou kladené na rigorózní práce. **Práci doporučuji k obhajobě a očekávám zodpovězení otázek viz níže.**

V Brně dne 3. prosince 2013

Podpis: Mgr. Darina Mísařová, Ph.D.

Otázky k obhajobě:

Jaké shledává autor klady a zápory navržené a použité metodiky?

Jakým způsobem autor vybral učebnice, které podrobil analýze?

Jak spolu souvisí použité metody?

Jak souvisí zjišťování didaktické vybavenosti učebnic s cílem práce?

Uvedte a popište jinou konkrétní metodu hodnocení učebnic, než byla využita v předložené práci.